

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

RETTELSE

Arbeiderbladet retter: Vi kom i skade for å gi debattmøtet i Norsk Form om en ny opera feil tidsangivelse i onsdagens avis. Det riktige er onsdag 30. april. Vi beklager. Red.

I MARGEN

Død og pine

MODE
STEINKJØR

■ Mytene vil ha det til at kunstnerne vrerger sjelen sin i jakten på sannhet og forståelse. Nå viser det seg at kunstnerne heller velger å vrenge kjødet. Det er ikke godt å si om det skyldes tilfeldigheter, eller om det er en trend som er i ferd med å slå ut i full blomst. Faktum er at et påfallende knippe kroppsdeler har materialisert seg innen et utvidet kunstbegrep den siste tiden. Dette viser at renessansetidens patologiske studiemetoder igjen vinner fram i dagens kunstbegrep. På den annen side lar ikke tabloid-samfunnet deg oppbevare en arm i fryseren uten at det vekker forarget oppsikt.

■ Nylig ble den engelske skulptøren Anthony Noel Kelly arrestert av Scotland Yard. Bakgrunnen var en utstilling der ekte kroppsdeler fra mennesker dannet utgangspunkt for Kellys arbeider. Først ble selve utstillingen, som ifølge Kelly var et forsøk på å udeliggjøre de døde, gjenstand for årets første store debatt i det britiske kunstmiljøet. Så ble «modellene» tabloidmat, idet det viste seg at kroppsdelen var levert fra et medisinsk institutt av en ikke akkurat etisk korrekt medhjelper.

■ Kelly-historien er ikke enestående, selv om den nok tar forsteprisen sett med et makabert skråblikk. Listen over det patologiske element i kunsten begynner å bli lang. Filmbransjen har lenge stått i trend ut av fenomenet, etter David Finchers kroppsnære mareritt «Seven». Norsk litteratur fikk i fjor høst sin fløy med Nikolaj Frobenius sin smertesevende patologi i romanen «Latours katalog». På Astrup Fearnley-museet i Oslo står en nyinnkjøpt og patologisk delt britisk kalv på formalin. Kunstneren Morten Viskum syltet ned døde rotteunger på vodkaflasker, og i Oslo henger utstillingen «Død og melankoli», der Odd Nerdrum-eleven Sverre Koren Bjertnæs viser figurative portretter av patologisk avkappede hoder, malt på anatomisk institutt.

■ Uansett hvilken reaksjon disse kunstverkene avstedkommer, så er de med på å illustrere et stadig sterkere ønske og behov for oppmerksomhet innen moderne kunst, som ellers har en tendens til å drukne i mediefloimmet. En journalist spurte nylig Nerdrum hvorfor han hadde gitt utstillingen tittelen «Død og melankoli». – For å tiltrekke sånne som deg, svarte Nerdrum. Vi gleder oss til fortsettelsen. Tor vi foreslå den gamle slageren «Død mann på boks»?

Kultur

DEBATT

Om uangripelige historikere

Giæver gjør det lett for seg

113411

Anders Giæver gjør det lett for seg selv i sin kommentar 22.4. til min artikkel «Hvorfor har ingen sjekket Fures sentrale påstander?» i Aftenposten dagen før. Fra artikkelen plukker han ut et av mine eksempler på Odd-Bjørn Fures lettvinde omgang med fakta i sin giftige pamflett (smedeskrift, ville være en riktigere betegnelse) «Kampen mot glemselen» rettet mot Hans Fredrik Dahl.

■ AV NILS RØMMING

Giæver plukket ut fem ord, «en kompetent og uangripelig historiker», i min omtale av den verdenskjente britiske historikeren Hugh Trevor-Roper, og minner om at Trevor-Roper trådte sørgelig i spalten da han i 1983 gikk god for de falske Hitler-dagbøkene som Konrad Kujau klarte å påprakte et stort antall av verdens ledende aviser og magasiner, deriblant norske.

Underforstått: Trevor-Roper er hverken kompetent eller uangripelig. Så når Trevor-Roper har berømmet David Irving (norsk presses nyoppdagete Satan), så er ikke det noe å ta høyttidelig.

■ Bortsett fra at Arbeiderbladet, etter hva jeg mener å huske, trådte i den samme spinat som Trevor-Roper og slukte historien om de nyoppdagete Hitler-dagbøkene rett, så var hensikten med å omtale Trevor-Roper som uangripelig i denne sammenheng å påpeke at det ikke lar seg gjøre å angripe ham for å være fordekt Hitler-beundrer. Hvilket er en mistanke som enhver som ikke slutter seg til Fure-sekten åpenbart utsetter seg for.

Jeg tror Arbeiderbladets lesere ville tatt dette poenget hvis de hadde hatt anledning til å lese min artikkel, ikke bare Giævers kommentar.

Hvis Giæver fortsatt skulle være i tvil om min mening, så kan det muligens frata ham tvilen når jeg høytidelig erklærer at jeg ikke anser noen historikere som uangripelig i egenskap av historikere. Ikke journalister heller for den saks skyld.

■ Siden utgangspunktet for denne replikkvekslingen er Odd-Bjørn Fures høyt berømmede pamflett/smedeskrift, og min påvisning i artikkelen i Aftenposten av Fures høyst tvilsomme omgang med fakta, vil kanskje følgende interessere Arbeiderbladets lesere:

En av Fures påstander i skriftet er at den kjente tyske historieprofessor Ernst Nolte er blitt uteløst fra sin gamle avis Frankfurter Allgemeine Zeitung på grunn av synspunkter Nolte har forfektet i senere år. Påstanden kan vanskelig oppfattes som annet enn en slett skjult oppfordring til norsk presse om å følge den tyske storavisens

Stern-journalist Gerd Heidemann holder triumferende fram to eksemplarer av hva han og magasinet hevdet var Hitlers dagbøker under pressekonferansen i 1983.

oppskrift og sette munnkurv på Hans Fredrik Dahl. (At Fure har oppnådd akkurat det motsatte er Dagbladet et eksempel på).

■ Jeg var tilstede ved den selsomme forestillingen som ble oppført for et halvt hundre journalister og historikere i Tostрупkjelleren under lanseringen av «Kampen mot glemselen». Ingen hadde hatt anledning til å lese trykksaken på forhånd, så bortsett fra de brokker av innholdet man klarte å få i seg mellom balansekonster med kaffekopper og gumling av tørre wienbrød, så var man henvist til å ta

Odd-Bjørn Fures utgreiing for god fisk.

At det store flertallet i denne tilsynelatende så våkne og kritiske forsamling forholdt seg stumme som østers da anledningen kom til å stille spørsmål, kunne være verd en kommentar for seg. Verre er det at ingen av deltakerne etterpå fant mistanke om at Fures påstand om Noltens forvisning fra den liberale tyske storavisen selvsagt ikke kunne være riktig, og foretok det som burde være en selvfølge for enhver som smykker seg med tittelen journalist, nemlig sjekke påstanden.

Hadde de gjort det, ville de ha fått et klinkende klart svar, nemlig det jeg fikk da jeg slo på tråden til den ansvarlige redaktør i Frankfurter og refererte Fures påstand: et klinkende klart svar: oppspinn.

Det, pluss andre eksempler på Fures losaktige omgang med fakta, var mitt budskap i artikkelen i Aftenposten.

Jeg synes Anders Giæver i sin kommentar burde fått med det også.

Nils Rømming er forlegger og journalist.

LITTERATUR

Nobelprisvinnere møtes i Krakow

■ JANINA J.SKREIBERG

Kulturbyen Krakow vil også i år befeste sin posisjon som et senter for kunst og kultur i Europa etter fjorårets europeiske teaterfestival med Andrzej Wajda som beskytter. De to nålevende polske Nobelpristakere i litteratur, Wislawa Szymborska og Czeslaw Milosz står i år som innbydere til et stort litterært møte mellom Nobelprisvinnere fra

hele verden.

Blant gjestene som kommer er Seamus Heaney, Derek Walcott, Octavio Paz, Nadine Gordimer, Kenzaburo Oe og Toni Morrison.

KOMPONISTER

Neste år vil stå i komponisten Krzysztof Pendereckis tegn, der solister og ensemble med verdensry vil framføre både hans verk og andre komponisters

arbeider. Om man går ytterligere ett år fram, så vil Krakow i 1999 arrangere en såkalt melomeuropeisk festival, der kultur fra ulike land og regioner blir presentert.

Også for år 2000 foreligger det store planer for å markere det kulturelle århundre som da ligger bak oss, blant annet med en gjennomgang av århundredets Nobelprisvinnere i litteratur.